

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia,
BRĂȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenfeld & Emerich Looser.
Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oprelitz Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Maroly & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmond pe o coloană 6 cr.
și 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3.a o
seriă 10 cr. senu 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U L L X I I .

„GAZETA“ iese în mâcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr.
r. a. senu 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 56.

Brașov, Vineri 12 (24) Martie.

1899.

Cehii și tripla alianță.

De un timp încococe răsună în
presa din Germania tot mai tare
córda nemulțumirii cu mersul lucruri-
lor în Austria. Cabinetul Thun e
luat la ochi, că voește să împace
elementele slave în paguba germa-
nismului și acesta nu place nici-
decum celor din Germania; nu le
place mai ales, că Cehii, cari nu
trec de amici ai alianței cu Ger-
mania, jocă un rol din ce în ce mai
însemnat și încep a exercita o in-
fluință hotărâtoare politică în partea
de dincolo a monarhiei dualiste.

Abia s'a așezat turburarea, ce
a fost produs'o cunoscuta declarațiã
a contelui Thun în afacerea espul-
sării din Prusia a supușilor austriaci
de naționalitate slavă, și acum
vine un diar din cele mai de frunte
german berlines și se plânge, că în
Austria s'a creat un curent contrar
Germaniei și triplei alianțe.

Diarul „Post“ găsește, că a sosit
timpul să se examineze de-a-prope
„ațitările Cehilor în contra triplei
alianțe și înainte de toate în contra
imperului german“. Citază aserțiun-
ile în scris și prin graiul viu ale
unor conducători cehi, cari, dice,
sunt contrare Germaniei și presentă
„alianța cu Germania“ ca o cauză
principală, că Cehii nu pot ajunge
la dreptul public al lor; presentă
lucrurile astfel, ca și când curentul
antigerman ar fi susținut de miniș-
trii Thun și Kaizl (ceh).

Aceeași fôia pretinde între al-
tele, că diarele austriace, cari în
timpul din urmă au criticat aspru
pe ambasadorul Germaniei din Viena
afirmând, că susține legătură strînsă
cu opoziția germană și o încurajează,
ar fi de coloro oficioasă și că, prin
urmare curentul ar fi nutrit chiar
din partea guvernului. În fine ajunge
la concludiunea, că imperiul german

nu pôte privi de aliat al său po-
trivit un stat, care ar urma tenden-
țelor cehice.

Diarele cu pricina austriace sunt
„Ceska Revue“ și „Narodn Listy“,
cari însă ambele sunt diare națio-
nale cehice fără caracter oficios. De
aici pornesc și semi-oficioasă „Wie-
ner Abendpost“, care găsește de cu-
viință de a mulcomi pe cei dela dia-
rul berlines printr'un comunicat, în
care le dă pe jumătate dreptate,
luând în apărare și elementele con-
ducătoare cehe în contra imputării,
că ar lucra la subminarea triplei
alianțe.

Firesce, că aceste dispute iri-
tante diaristice ale Austriacilor cu
cei din Berlin au atras și atențiunea
pressei franceze, care cu plăcere se
folosește de ori-ce ocaziune spre a
dovedi, că tripla alianță nu mai are
însemnătate și că s'ar afla în dôga
morții.

„L' Evenement“ găsește, că în-
cordarea e mare între cabinetul
Thun și Berlin, că influința Unga-
riei asupra politicei esteriore a mo-
narchiei s'a imputinat în măsura, în
care s'a mărit însemnătatea Cehilor
și a Slavilor în Austria. Face soco-
tela, că în totă monarhia stau 24
milliône Slavi față cu 19½ milliône
popore de altă naționalitate, că prin
urmare „batalioanele cele mari“ sunt
pe partea Slavilor, și toate acestea le
pune în gura unei „personalități po-
litice din Austria de înaltă posi-
țiune“.

Așa sunt puși în relief Cehii ca
contrari inverșunați ai triplei alianțe;
în realitate însă cauza amărăciunii
celor din Berlin e, că slavismul în
Austria se întărește vădend cu ochii,
pe când germanismul se silesce în-
zadar a-și recâștiga poziția prepon-
derantă de odinioară.

Deputatul sas Meltzer despre cestiunea naționalităților.

Êta partea a doua a discursului deputatului
Meltzer, ținut în cameră, în 16 Martie 1899 privitor
la cestiunea naționalităților:

Onor. Cameră va afla pôte, că e lu-
cru firesc, decât cu acesta ocaziune, la pra-
gul unui nou sistem de guvernare, voiã
atinge în genere și cestiunea naționalită-
ților, care înainte de toate privește așa de
aprope pe cetățenii nemaghiari ai acestei
țări. Cu atât mai vortos fac acesta, cu cât
înainte cu câte-va luni, la 27 Octomvre, d-l
deputat Bela Barabas a imputat represen-
tanților naționalităților, cari se află în ca-
meră (Sasilor), că ei șed aici numai ca
esemplare de mostră, că par a fi chiamați
numai pentru aceea, ca să mergă orbiș cu
guvernul, nu însă pentru aceea, ca să lu-
mineze cestiunea naționalităților între mar-
ginele dreptului și ale echității.

Voiã vorbi în general despre această
cestiune; nu caut patima, ci înțelegerea.
Actele viitoare ale noului guvern însă nu
le pot judeca. Dér cred, că undulațiunea
viuã a vieții politice a adus la suprafață
și la domnire noue idei și noue direcțiuni,
cari se abat dela acea direcțiune, ba stau
în contradicere cu acel spirit, care a creat
legea de naționalitate în anul 1868. Am în
mână o fôia volantă, fructul ultimelor lupte
politice, „asupra caderii direcțiunii intran-
sigente“, redactată de un membru al par-
tidei liberale. În această scriere cetesc ur-
mătoarele:

„Aici este cestiunea naționalităților.
Asigurã legea fiã-cărui cetățen ungar ega-
litatea de drept? Dă legea fiã-cărei națio-
nalități șanse egale spre a se valida în
politică: da, ori nu? Da. — Și fost'a în
politică practică vre-un cas, ca năsuințele
naționalităților, deși după dreptul strict nu
e permis a le sta în cale, să fi avut suc-
ces, și ca să nu li-se fi adus din partea
maghiarã astfel de pedeci, cari după stric-
tul principiu al dreptului public nu e per-
mis să li-se pună: da, ori nu? Da. — Decã
la vre-o alegere, camera ungară a depu-
taților s'ar compune trei din patru părți din

deputați ai naționalităților și aceștia ar de-
cide împărțirea țerei în districte ale națio-
nalităților — opresce dreptul public acesta?
Nu! O permite însă interesul maghiar, in-
teresul țerei, interesul monarhiei? Êrași
nu! — Ce însemneză acesta? Însemneză,
că în cestiunea acesta, cea mai vitală a
politicei interiore, punctul de vedere de
drept public nu concordază cu viața viuã,
și că politica practică se ține mai bucuos
de acesta din urmă, decât de cel dintâiu.
In fond, abaterea dela legea rigidă nu este
mai mică, decât abaterea dela legile posi-
tive asupra raportului cu Austria, dér cu
toate astea: chiar opoziția cea mai radicală
nu a atacat nici-odată guvernul unguresc
din cauză, că nu respectază această lege“.

Ei bine, on. cameră, acesta este o
fôia volantă anonimă; nu seiu, cine stă în-
dărétul ei, nu prețuesc prea mult impor-
tanța ei. Dér direcțiunea, pe care o ates-
tază, este simpla negațiune a acelei ordi-
ne de drept, care a creat legea dela 1868.
„Voim, — așa dice adresa dietei dela 6
Iulie 1868 — ca cu privire la deplina
folosire a drepturilor cetățenesci nici con-
fesiunea, nici naționalitatea să nu facă de-
osebire între cetățenii acestei țări, și voim,
ca pretensiunile naționale ale cetățeni-
lor noștri de altă limbă, să fie asigurate și
prin lege în toate privințele, încât numai
este posibil, fără de desmembrarea politică
a țerei și fără de jertfrea independenței
sale legale“.

Dela această ideeã fundamentală n'a
voit să se abată nici legislațiunea, când
după șapte ani a creat legea. Ea a asigu-
rat unitatea țerei cu principiul națiunii
unitare politice, care eschide desmembra-
rea țerei în teritorii ale naționalităților. Cu
motive ponderose a sprijinit atunci baronul
Iosif Eötvös părerea, că o asemenea des-
membrare ar sgudui nu numai unitatea țe-
rei și printr'asta esistența ei, și nici n'ar
fi aptă, de-a asigura libera dezvoltare a
naționalităților. Granițele diferitelor limbi
în această țără nu sunt dorã țiate cu ouți-
tul în scórța pământului, diferitele națio-
nalități nu trãesc dorã isolate lângă olaltă,
ca mineralele și plantele în dulapurile de

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Farmecul ochilor.

De Sylling Old.

— Ai cetit d-ta pe Trilby, senu ai vă-
dut'o vr'odată la teatru, d-le conte? — În-
trebă tineră și frumôsa veduvă pe vecinul
său dela masă, cu care conversa viu și cu
mare plăcere deja mai bine de un cés.

Servitorii tocmai puneam farfuriile pen-
tru fructe, musica cânta o arie amezătoare.

— Trilby? răspuse tinerul bărbat de
stat, cu voce atât de caldă, care mărturisea,
că frumșica veduvă i-a pus în vibrațiune
córde plăcute în inimă — Trilby? Istoria
atdă de brulantă, dér totuși serioasă și de-o
adencă tristă a lui George du Maurier?
Da, dôna mea, am cetit'o și am vădut'o
și reprezentându-se.

— Ei, dér én spune-mi, cređi d-ta
posibil, ca o fată veselă, drăguța și plină de
virtutea vieții, ca Trilby, să stea ani lungi
de-arëndul sub farmecul ochilor cuiva, mai
ales când acela este un mișel, ca Sven-
gali?

— Decã de mult n'ași fi convins des-
pre acesta, contesă, nici acum n'ași fi! răs-
puse el c'un suris mult semnificativ.

— Acum? Ce fel?

— De o oră.

Își plecã capul pe masă, apoi privi
lung la el cu ochii ei negri, ca nôptea. Pe
fața contesei se ivi fără de veste o roșată
trandafirie.

— Să nu glumim! dise zimbînd. Se
pôte, ca toate gândirile și toate simțirile unei
personalități tari și conșciente, să le poți
supune atât de mult unei voințe străine,
contrare, ba chiar antipatice, încât ori-ce
lucrare independentă și responsabilă să în-
ceteze, și omul să trãescă în și prin voință
străină? Pôte el să devină un simplu mij-
loc, cu care domnul și măestrul său se trac-
teze, ca artistul cu vióra?

— Așa e! răspuse contele cu atâta
seriositate, încât nu te mai puteai îndoi în
convingerea lui.

— Și pe ce-ți basezi acesta? Dór pe
vre-o experiență caprițioasă?

— N'ași audît, dôna mea, istoria
micei și drăgălașei contese d'Aubigny? Pot
să fie 3—4 ani de atunci.

— Stai! Am ceva amintire cam ștersă.
Nu a fost acea parisiană mitică și picantă,
care a fugit din institutul „Sacre Coeur“,
ca să se arunce în brațele unui comediant
vrăjitor și să umble cu el lumea întrégă?
Ai cunoscut d-ta pe acea damă?

— S'o fi cunoscut? Dér a cunoscut'o
Parisul întreg, pe care-l încânta cu fința
ei. Toți atașaii ambasadelor își puneau ca-
pul după ea.

Contele tăcu pe-un moment, ca și când
s'ar fi cufundat în vechile-i amintiri. Apoi
continuă:

— Și acea fință încântătoare a tre-
buit să se sfîrșescă atât de trist și dureros.
— D-le conte, m'ai făcut curioasă și
mi-ai deșteptat și compătimirea.

— Îți voi spune acesta tristă întem-
plare... Sunt patru ani, de când guvernul
meu m'a transferat din Lissabona în Paris.
Acesta transferat avu pentru mine și un
farmec deosebit personal. În Paris trebuia
să mă întîlnesc c'un vechiut amic, un tiner
bărbat de stat portughez, cu care am făcut
cunoscință în Lissabona și pe care, deja
din primul moment, l'am prețuit foarte mult.
Era Dom Miguel, surcel al străvechii fa-

mili de Amarantes, avut, tiner, curagios,
cu spirit, de-un esterior elegant și c'o față
simpatică. Era bogat dărut cu însușiri,
cari făceau să se deschidă înaintea lui ca-
sele cele mai retrase din cartierul Saint
Germain. El m'a introdus și pe mine în fa-
milia legitimistă a ducelui d'Aubigny. Con-
tele Miguel avea intrare acolo în tot mo-
mentul. Am observat, că era ôspe foarte
bine primit. Cu tineră prințesă sta în ast-
fel de relații, cari conving pe privitorul
atent, că sunt împreunate c'un interes serios
și adenc.

Era o di fierbinte de Iulie. Mama prin-
tesă, înainte de a-se muta în castelul de
vară de pe țermul Loire, arangiã una din
acele serbări rare de grădină, unde obi-
nuia a-se întîlni întréga aristocrația fran-
cesă.

Intréga di Dom Miguel fu iritat până
la nervositate. Când pași în grădină, imi
strînse puternic mâna și-mi dise:

— Iubite conte, gândesce-te la mine.

— Curagiu, Dom Miguel! i-am răs-
puns.

Apoi am vădut, cum se apropiã de-o
grupă de arbori dintre ale căror ramur

sticliă ale unei colecțiuni, și de aceea pretinde guvernarea unitară anumite margini prin regularea cestiunei limbilor.

Astfel legea a stabilit instituția limbii de stat oficiale, care pe baza dezvoltării istorice și politice, și pe baza raporturilor etnografice ale țării dă limbii maghiare oarecare preponderanță îndreptățită; această preponderanță însă vră s'o estindă numai până la acea margine, până la care unitatea țării, posibilitatea practică a guvernării și administrației, o pretinde cu necesitate. Peste această cerință legea voește să dea și celorlalte limbi ale țării loc de liberă validitate, și regulază numai întrebunțarea lor oficială, spre a scuti interesele de limbă ale cetățenilor și spre a împedece frecări între autorități. Legea indică și punctul de vedere al statului față de dezvoltarea culturală a diferitelor naționalități, prin aceea, că între altele — mă provoc la §. 17 al ei — consideră de interes al statului, ca fiul diferitelor naționalități să se potă cultiva în institutele de învățământ ale țării în limba lor maternă acolo, unde începe cultura mai înaltă academică.

„Cel ce crede“, așa vorbea baronul Iosif Eötvös în această cameră, când s'a desbătut legea, „că unitatea acestei țări, dela care atărnă existența ei, zace numai în interesul aceluia, care în această țară vorbește unguerește, sau cel ce crede, că civilizațiunea și bunăstarea concetățenilor noștri de altă limbă e numai tréba lor, acela nu înțelege de loc această cestiune?“

Una din ideile fundamentale ale celorlalte bătălii de stat, care au condus în anii șese-șeci șorțea acestei țări, a fost de-a asigura unitatea ei și prin conștiința diferitelor naționalități, că asigurarea existenței lor proprii atărnă de existența acestei țări. Și față cu această idee, ce s'a ivit atunși, a răsunat cuvântul lui Eötvös.

„Recunosc, — duse el — că prima noastră datoriă este de-a susține unitatea acestei patrii, dér sciu, că precum acel zid, la a cărui clădire s'au întrebunțat petrii de cea mai diferită formă și specie, este câteodată cel mai tare, așa se potă crea un stat tare și din cele mai diferite elemente de popor; dér eu sciu, că acela, care la clădire în loc se potrivescă singuratică petrii una cu alta și se le lege cu bun tinoi, vră se le contopescă una într'alta, perde numai timpul, și că și noi am face asemenea, decât nu ne am mulțumi cu aceea, ca să putem face, ca diferitele naționalități locuitoare în țară să fiă părți, care să țină la olaltă un întreg politic tare, ci am voi să dobândim deplina lor contopire“.

Nationalitatea, On. cameră, este un lucru al inimii; adevărata ei basă este pietatea, cu care fiă-care om mai bine simțitor se simte alipit de memoria strămoșilor și de limba ce a moștenit-o dela ei. Naționalitatea este dér efluxul unor senti-

mente bune și nobile, despre care se potă dice, că precum individul pórta în inima sa inclinarea pentru locul născerii sale, pentru patria sa, tocmai așa și însușirea cu care este alipit de naționalitatea sa, nu slăbește, ci potă se strîngă încă și mai tare legăturile, ce-l légă de patria sa. Aceasta se potă ajunge însă numai pe o singură cale. Statul cu populațiune de limbi diferite, decât voește să rămână unitar și să evite pericolele decadenței, nu se potă lipsi de-o anumită preponderanță a unei limbi, care eschide lupta de concurență limbistică și asigură unitatea de guvernare. Aceasta dă în ori-ce cas preponderanță politică, domnie politică, și cu acesta o conștiință mai viuă de valoarea sa aceluia, care vorbesc acea limbă, ca limba lor maternă; pentru ceilalți însemnă o resignare oarecare, pentru care pot afla despăgubire numai în conștiința, că conlucră asemenea la bunăstarea și la înflorirea patriei comune prin cultivarea, prin dezvoltarea culturală a propriei lor naționalități.

Potă fi, On. cameră, ca acestea să nu fiă, decât cuvinte, ca luptele și pasiunile politice ale țării iei-colo se dică alt-ceva. Dér imi profesez credința, că numai acele tradițiuni politice, care se trag din anii șese-șeci, pot să ducă la o soluțiune această mare cestiune a patriei noastre: cestiunea naționalităților.

In contra triplei alianțe.

Diarele din Berlin, între care „Die Post“, au semnalat în timpul din urmă nisece voci în contra triplei alianțe, care au fost ridicare în presa cehică din Austria. Articolul fôiei berlineze a provocat o viuă discutiune mai ales pentru motivul, că în el se dicea, că „un stat, care se ia după tendințele Cehilor, nu mai potă fi aliat bine-venit pentru imperiul german, și despre acesta se nu-și facă iluziuni politicienii cu cap de struț din Austria, care ar trebui să se păzescă a se juca cu focul“.

Discutiunea această o vedem acum străplântată și în presa franceză. În Berlin, după cum spune o telegramă de acolo, a produs mare senzație un articol publicat în diarul „Evénement“ din Paris, despre *tripla alianță*, care se atribuie unei convorbiri c'un politic austriac. Vorbind despre raporturile Slavilor și Maghiarilor față de tripla alianță, „Evénement“ dice între altele:

„În timpul din urmă proporțional cu creșterea însemnătății Slavilor austriaci, influența germană a scădut tot mai tare. În Ungaria țin ce-i drept la tripla alianță, însă și influența Ungariei în politica esternă a monarhiei a scădut în urma însemnatei înălțări la suprafață a Cehilor și Slavilor. Toți inimicii Slavilor din monarhie — aprôpe 24 milioane Slavi stau față cu 19½ milioane de alte naționalități în monarhie — sunt cei 9½ milioane Germani și 7 mi-

lione Maghiari, care sunt mai mult s'eu mai puțin aderenți ai triplei alianțe. După toate acestea este clar, că așa numitele „batalioane mari“ sunt pe partea Slavilor. Apoi Maghiarii mai au să conteze și cu aceea, că Slavii din propria lor țară, Croații și Sârbii cresc în număr și influență... Tripla alianță așadar — sfîrșește articolul — își va sfîrși traiul în liniște și fără a fi plânsă de cine-va.

În această companie diaristică se amestecă, pe cum vedem, și oficiosele din Viena și Budapesta. „Wiener Abendpost“ se ocupă în numărul său dela 21 l. c. cu tripla alianță și cu atacurile îndreptate de foile cehice în contra ambasadorului german din Viena. Vorbind despre articolul lui „Post“ din Berlin, constată oficiosa austriacă, că campania această diaristică n'a produs mare senzație în Austria. „Abendpost“ însă face atenți pe Cehi, că ar lucra în contra intereselor lor politice, decât ar porni o acțiune serioasă în potrița triplei alianțe. — Încât pentru „marii politicieni“ din Pesta, hahamul acestora, „Pester Lloyd“ dice, că are la îndemână întreg articolul lui „Post“ din Berlin, care amenință cu desfacerea triplei alianțe, decât Cehii ar ajunge să cânte prim în politica esteriură a monarhiei. În fine fôia jidano maghiară își exprimă și ea reprobarea față cu „insultele“ pe care diarele cehice le aduc la adresa ambasadorului german din Viena și „nu află cuvinte destul de aspre pentru a înfiera acest neburnatec abus“...

Szell despre reforma administrației.

În ședința dela 20 l. c. s'a vorbit mult și din toate părțile dietei despre *administrațiunea comitatensă și comunală*. Cu prilejul acesta, a luat cuvântul și ministrul-șef Szell, care țin un lung discurs, pe care — pentru importanța cestiunei — îl reasumăm în următoarele:

Declară deja la început, că guvernul stă în ce privește administrațiunea pe baza principiilor primite dela 1891 (sub Szapary) de dietă, adevă vră să reformeze administrațiunea pe temeiul principiului *statificării*. Statificarea nu este o țintă, ci numai un mijloc de a ajunge la țintă. Scopul nu potă fi altul, decât a îndrepta, a transforma și a perfecționa.

Prin reforma această guvernul țințese la crearea unei administrații bune, eficace, liniștitoare, care să servescă interesele statului și ale cetățenilor. Aceasta însă numai prin statificare se va pută ajunge. Statificarea va fi dér unul din principiile reformei. Reforma însă va cruța autonomia și va crea pentru libertăți publice garanții, despre care adese-ori s'a vorbit.

La întrebarea, care vor fi bazele fundamentale ale reformei, d-l Szell nu vră să răspundă. Declară însă, că ea va avé în vedere un scop măreț: *scopul statului național maghiar*, nu numai prin construirea de principii și instituțiuni, ci și cu considerare la împrejurările date și la lipsurile vieții practice (!) Până când însă nu se va întempla această, și fiind-că lucrul nu se potă precipita, trebuie să se aducă mai întâi în armoniă organică administrațiunea comunelor, orașelor și municipiilor și celelalte mari cestiuni, ca: garanțiile autonomiei și libertăților publice, pragmatica de servicii etc. în mod comprehensiv într'o singură structură. Lucrul acesta nu e așa de ușor, nu mai ales, când e vorba de interesele țării. Din pricina această nici nu promite nimic, fiind-că nu este amical nici unui fel de precipitări, însă își va da silința, ca cu mână sirguincioasă să pregătescă totul, și când cestiunea va fi *côptă* (!), atunci o va pune înaintea camerei.

Ministru mai spune, că administrațiunea de adt nu e chiar așa de rea, cum dic unii. Că sunt lacune și defecte, o recunosc. Însă și o instituție relativ slabă, decât e bine condusă, e mai bună, decât, decât cea mai escelentă este rău condusă.

Din întregă partea această a discursului d-lui Szell, două lucruri am priceput clar: întâi, că vră să *statifice*, să centrali-

zeze, și că statificarea această o va face cu „cumpănire“ și „precauțiune“ și numai atunci, când cestiunea reformei administrative va fi pe deplin „côptă“; al doilea — *punctum saliens* al cestiunei — că reforma administrației o consideră, ca *mijloc pentru construirea „statului național maghiar“*.

Ne-am clarificat!

„Politica de naționalitate a lui Desideriu Banffy“.

Între broșurile, care au apărut în timpul din urmă în apărarea politicii „celui mai maghiar ministru-șef“, care s'a văcut cu atâta părere de rău silit să părăsescă puterea, se înșiră și broșura anonimă apărută în edițiunea lui Toldi Lajos în Budapesta sub titlul „*Banffy Dezső nemzetiségi politikája*“. Scopul și tendința acestei broșuri este de-a presenta pe Banffy și pe colaboratorii săi din faimosa secțiune a naționalităților, ca pe nisece eroi legendari, care s'au luptat cu bălaurul, ce sta să înghită patria maghiară cu împinteași și pericunțași cu tot, până ce l'au răpus, s'eu în cazul de față mai corect dis, până ce l'au făcut să-și pună botul pe labe, căci de a-l fi nimicit cu totul nu se încumetă nici campania Banffy-Jeszszky să afirme.

Se n'țelege, că spre a ajunge la acest rezultat de vitejiă ne mai pomenită, Banffy a trebuit să fiă prezentat, ca un năsdăvan, care a scuit să învêrtă pe deget totă lumea politică și diplomatică dinăintru și dinafară, ba chiar și pe împêrași și regi, ca să-și potă ajunge scopul.

Pe lângă această Donchișotiadă în ce privește minunile, ce i se atribuie lui Banffy, că li-ar fi făcut în cei patru ani ai guvernării sale, broșura cuprinde însă și o parte, în care se relevă, în modul și chipul propriu al scriitorului anonim mai ales noue Românilor nisece triste și dureroase momente din acest period, care nu vor străluci în aur pe paginile istoriei noastre naționale.

Firesce, că Banffy este prezentat, ca autor intelectual al tuturor loviturilor și desastrelor, ce le-a suferit în acest interval cauza noastră și mândria noastră națională. Dér vom reveni în special asupra acestei broșuri anonime, ce caracterisează atât de mult trista eră a regimului Banffy.

O broșură pozitivistă.

(Contra „kisdedov“-urilor. — Pacificarea naționalităților.)

Sub titlul „*Cultură națională și civilizațiune apusenă*“ a apărut în Budapesta prima broșură din așa numita „Biblioteca pozitivistă“, redactată de un anumit Samuel Kun și editată de Leo Revai. Broșura primă e supranumită și „epilog la milleniu“, și era să se publice în préjma tambălăurilor millenare, însă pentru piedeci, care nu ni se spun, ea a început numai acum se apăra.

Am resfoit broșura întrégă și am văcut în ea constatări, care până acum rar le-am văcut făcându-se din partea vr'unui Maghiar. D-l Kun arată cât de rău stau Maghiarii în ceea-ce privește știința, care în Ungaria se face numai din „geșeft“; cum Maghiarii stăpânși de șovinism și gaudomania sunt atât de orbiți, încât nu ved și nu observă marile lor scăderi; cum exagerază ei patriotismul unilateral și îngust; cum milleniul a fost o prostie, și arată în terminul necruțător cum un scriitor de ai lor șovinist (Beksic) cântă imnuri de mărire despre puterea expansivă a Maghiarului, ștergând de pe față pământului celelalte naționalități, ale cărui date statistice însă nu este greu de a-le combate etc.

Din multele constatări importante, reproducem câte-va din cea parte a broșurei, care se ocupă cu articolul de lege XV 1891 despre instituțiunea „kisdedov“-urilor și cu ceea ce le dice el despre *pacificarea naționalităților*.

Vorbind despre instituțiunea „kisdedov“-urilor, autorul o combate din toate punctele de vedere, mai ales combate ingerința statului asupra ei. „Produce-va oare tendența

strălucăa țesătura fină a unei haine de dantelă.

Serbarea își făcea cursul său firesc. Tineri, bătrâni de o potrivă, își petreceau bine.

Când se inoptă, întrégă societatea s'a adunat sub un alcov natural de tufrăi de taxus. Făclile colorate, ce le țineau ardând servitorii, răspândeau o lumină pestrită.

Ținéra prințesă strălucă de bucurie și fericeire. Dom Miguel ședea lângă ea mut, nemișcat, adéncit par' că într'un vis. Se încep reprezentăția. Dintre tufările retezate scurt, care formau culisele, apărură pe bină o figură estra-ordinar de interesantă. Statura i era înaltă, membrele acoperite c'o manta albă până la vârful picioarelor, cum obișnuesc a purta Indienii. Fața lui îngustă, fină, brunetă deschisă, era cercuită de-o barbă desă, scurtă, creță. Pe cap purta un turban bogat alb-roșu. Tôte acestea aménunte nu puteau fi observate decât fugitiv, deóre-ce privirile tuturor, atrase par' că de o putere fermecătoare, se îndreptau la două puncte: la ochii mici, ca migdala, negri și înțepători, din care se vedea esînd un riu întreg de schinte.

Am observat în curând, că tinerul om este unul din acei vrăjitori de șerpi, care obișnuesc a-se produce prin cafenelele din Orient. Le cunosceam felul lor din Cairo.

Tinerul indian, n'avea nici un fel de apucături deosebite. Ceea-ce a produs, vădusem deja, și nu-mi era nimic nou. M'a surprins însă modul cu care lucra și-și conducea animalele. Așa se părea, că ochii i sunt singurele mijloce de lucrare. El nu se folosea chiar nici de musică. Era de ajuns o singură privire din ochii lui fermecători, pentru ca cei mai mari și mai greoi șerpi să se tirască către el. Ei se ridicau și se obleau la picioarele lui, săreau în cadențe măsurate, se încolăceau de jos în sus în jurul trupului său, apoi neobservat se descolăceau érași și jucau din nou, și, ca loviți de fulger, cădeau fără viață la picioarele sale. Acesta priveșce particulară și cutremurătoare, în împrejurimea această și la lumina făclilor, a captivat simțirile tuturor.

(Va urma).

șovinistă — se întreabă el — ce s'a pus și în această lege, fructele, pe cari le-au așteptat legislatorii dela ea? Copiii din „kisdedovo“ pot învăța limba maghiară în frageda lor vârstă și pot ei să-și conserve cunoștința de limbă câștigată cu atâtea jertfe morale, mai ales copiii naționalităților, încât ei să nu se incline tendințelor contrare statului, să nu simpatizeze cu frații de-un sânge de peste hotare și în special cetățenii de limbă română să nu „graviteze înafară“ — pe cum se obișnuiesc a-se dice?

„Răspunsul nu poate fi îndoios: rezultatul e de tot problematic, ba mai mult: e pe deplin sigur, că nu va urma. Ori-oine a putut să constate, că populațiunea română din comitatele vecinașe cu Ardealul, nu numai că vorbește escelent ungurește, ei și studiile și le face în școli maghiare, cultura și-o ia din cărți ungurești (!). Aceasta însă totuși nu-i face să nu se incline tendințelor separatistice, ba conspiratorii în contra supremației maghiare ies tocmai din aceste elemente adăpate cu cultură maghiară. Este o fatală eroră a identifica cunoșcerea limbei maghiare cu simpatia și patriotismul maghiar“.

Despre pacificarea naționalităților autorul dice:

„Nu ne putem ocupa în totă estinderea ei cu problema foarte complicată a pacificării naționalităților. În mare parte și în general însă părerea noastră cu privire la acest punct este, că concetățenii noștri nemaghiari numai atunci vor recunoște supremația maghiară și numai atunci vor urmări cu simpatie lucrarea ei, decât mai întâiu aspirațiunile lor juste vor fi satisfăcute în cadrul vieții sociale“.

Drept mijloace recomandă: 1) Existența cinstită și bunăstarea materială. Dacă această li-se va asigura, naționalitățile nu vor mai dori sorta fraților lor de peste graniță, nu vor mai fi aspirațiunii panslaviste și nimic nu-i va mai înstrăina de cătră patriă; 2) Respectarea însușirilor lor limbice, istorice și religioase, întru cât acestea nu se opun unității statului; 3) Libera dezvoltare a literaturii lor naționale și a artei, în general cultivarea pe cale socială și de reuniuni; 4) Deplină egală îndreptățire pe terenul politic și administrativ; sistarea brutalităților fisolgăbirăsc și de panduri, dăr nu numai pe hărție și în paragrafi de legi, ci în praxă.

„Numai prin respectarea consciențioasă, leală și minuțioasă a acestor puncte, se va mai atenua cu timpul antagonismul național.“

„Este înainte de toate necesar, ca să ne împrietinim cu ideea, că — pe cum am accentuat și mai înainte — condiția principală a supremației consistă în superioritatea intelectuală și mai ales morală, care singură poate fi chemată a nivela inconvenientele împreunate cu exercitarea superiorității politice și a face să dispară chiar și urmele apăsării. Ori cum ar fi, e neîndoiios, că a împăca naționalitățile după sistemul german brutal — în contra căruia la timpul său, sub sistemul lui Bach, am demonstrat chiar noi cu drept — este absolut imposibil. După cum aceasta nu s'a putut nici până acum, — căci singur Bekics o recunoște, el purtătorul stégului șovinismului — tot așa nu se va putea nici în viitor, ori cu câte legi rele am încerca-o. Asta e clar înaintea fiecărui om cugetător.“

„Așa dăr pacea cu naționalitățile, dăr mai ales progresul moral al poporului nostru și îndreptarea lui morală, pretind în primul rând ștergerea legilor „kisdedov“-urilor, or' cel puțin scoterea ei din practică. Pe terenul acesta plângerile naționalităților sunt deplin juste, și toate considerațiunile etice, echitabile și politice, sunt pe partea lor.“

SCRILE DILEI.

— 11 (23) Martie.

Societatea geografică română. În zilele de 6, 7 și 8 Martie v., s'era Regele, împreună cu Principele Moștenitor, au mers la Palatul Universității, în sala de ședințe a Senatului, pentru a presida adunarea ge-

nerală anuală a societății geografice române. La sosire, Suveranul a fost întâmpinat de d-nii: Dim. Sturdza, președinte al consiliului de miniștri, generalii Manu și Barozzi, vicepreședinți ai societății, Gheorghe I. Lahovary, secretar general și de întregul comitet. În prima s'era, d-l secretar general Lahovary a cetit darea de semă anuală și raportul asupra stărei financiare, apoi au urmat două conferențe ținute de d-l Gr. G. Tocilescu: „Lucrări pentru cunoșcerea patriei și a poporului român“, și de d-l B. G. Assan: „Călătorie împrejurul pământului, cu proiecțiuni“ — În a doua s'era au vorbit: D-l Ionescu-Gion: Despre comerțul bucureștean până la 1800; d-l R. Novian: Impresiuni din călătoria făcută în 1898 în Islanda, cu proiecțiuni; și d-l C. Bottea: Despre lucrările și excursiunile geologice ale congresului geologic internațional în Rusia, în anul 1897, cu proiecțiuni. — În a treia s'era: D-l C. Alimănișteanu a vorbit asupra cestiunii terenurilor cu ape potabile la Congresul de hidrologie, climatologie și geologie dela Liège, în 1898, și d-l Dr. I. Ștefanescu: Despre paludismul din punctul de vedere geografic. Un număr public, domni și domne, au asistat la aceste ședințe. Regele și Principele au ascultat c'un viu interes aceste conferențe, felicitând pe d-nii conferențiar și întreținându-se cu mulți din membrii societății și alte persoane aflate față.

Congregația din Arad. Lună s'a deschis adunarea generală a comitatului Arad, care a fost foarte agitată. Românii s'au prezentat în număr însemnat. Înainte de a se trece la ordinea de zi, membrul român Mihail Velicium a cerut să se cetască raportul viceșpanului. După-ce s'a dat cetire acestui raport, d-l Velicium constată, că în el nu se face amintire despre o mulțime de lucruri și fapte: nu se amintesc apelațiile cu privire la alegerile comunale, unde s'au petrecut ne mai pomenite abuzuri, nu se amintesc de asemenea barbaria, că tocmai zilele trecute a fost atacată o biserică română, spargându-i se geamurile cu pietri, apoi a cerut măsuri, ca asemeni ticăloșii să nu se mai întemple. D-l Velicium a mai spus, că Românii au descoperit de mult abuzurile, dăr nu s'a făcut nimic pentru prevenirea și delăturarea lor. În fine ceru schimbarea sistemului administrativ cu care Românii sunt adânc nemulțămii. Ședința de alaltăeri s'a sfârșit cu alegerea unui fisolgăbiru la Boroșineu.

Numerotația populațiunii. Anul viitor se va face o nouă numerotația a populațiunii din acest stat. Ministrul de comerț Hegedüs, se dice, că a și făcut deja pregătirile necesare și că va prezenta camerei un proiect de lege în acest scop.

Esposiție la Ateneu. Duminecă, Regele împreună cu Principele Moștenitor, au mers la Ateneu, unde condus de d-nii Vasilie Urechă și A. Stăncescu, președintele și secretarul Ateneului, au vizitat esposiția de sculptură a d-lor Oscar Spete și Aristide Iliescu, cărora Majestatea Sa a binevoit a-le exprima înalta sa satisfacțiune și a-i felicita pentru talentul lor. După acesta au trecut în sala unde se află espus tabloul celebrului pictor polon Siemeradzki, („Dirce creștină în cirul lui Neron“), ér de aci Majestatea Sa a mers în salonul unde un număr public admiră dîlnic renumita Evangeliă, artistică lucrată de M. S. Regina și bogat împodobită în aur și pietre scumpe. Această Evangeliă, aședată într'un mare iconostas de bronz masiv, închis de câte-și patru părți cu gémuri de cristal și lucrat în stilul bizantin al Catedralei dela Curtea-de-Argăș, este destinată a fi depusă în acel sfânt locaș, rămânând ca un monument istoric pentru generațiile viitoare.

Dela corpul tehnic. D-l inginer inspector general I. Bănuțescu a fost numit profesor la catedra de hydraulică dela școala de poduri și șosele. — D-l Eremia Tiberiu, diplomat al școlei de inginerie din Zurich, a fost primit în cadrul tehnic cu titlu de inginer.

Volnicie la tren. Nisce călători, cari au sosit ađi dimineță cu trenul dela Zărnescof la Brașov, ne împărtășesc următorul cas de volnicie, care ar fi de dorit să se aducă la cunoștința direcțiunii oăilor ferate: La gara din Tohanul vechi, o bătrână femeia, cu numele Linca Samoilă Stoica, din Tohanul vechi, s'a urcat pe tren, ér după ea s'a urcat și un fiu al său cu scopul, ca să-i dea un pachet, căci femeia, fiind bătrână și slabă, n'a putut să urce și pachetul. Când însă băiatul a voit să se dea jos, deși trenul nu se pusese în mișcare și mai era timp de-ajuns, conducătorul l'a oprit, a încuiat ușa cupeului și nu l'a lăsat să se dea jos. La gara din Rășnov, băiatul a fost dus înaintea directorului gărei de acolo, care l'a pedepsit cu 3 fl. 60 cr. Înțelegem, ca funcționarii căii ferate să observe ordinele și regulamentele, dăr nu înțelegem, cum vin ei să facă cas de pedepsire dintr'un cas de necesitate. La gara din Tohanul vechi nu se află hamali, de carl să se potă ajuta călătorul. Cum vine, deci, ca o persoană, fiind-că a ajutat pe-un călător bătrân și neputincios, să fiă pentru acest fapt pedepsită?

Bal în Giurgiu. Profesorii gimnasiunii classic „I. Maiorescu“ din Giurgiu, al cărui director e d-l N. Droc-Barcian, vor da în 25 Martie c. un bal sub patronajul D-nei și D-lui Stefan P. Christu, prefectul județului Vlașca. Venitul e destinat în favorul elevilor silitori, dăr s'erafi dela acel gimnasiu.

2 Pentru orășeni, funcționari, etc. cari au ocupațiunii sedentare sunt prafurile Seidlitz ale lui Moll cel mai bun remediu prin efectul lor la regularea mistuirei. O cutie 1 fl. se poate căpăta dîlnic prin poște de cătră farmacistul A. Moll liferantului curții din Viena, Tuchlauben 9. În farmaciile din provincie se se c'era preparatul lui Moll prov'edut cu marcă și ssubscriere.

Mișcarea studențescă în România.

Dilele trecute s'a prezentat Senatului un proiect de lege ralativ la recrutare, care a nemulțămît cu deosebire pe studenții în medicină și farmacie. Din cauza acesta în sinul studenței s'a început o mare agitație în contra amintitei legi de recrutare, care a și fost votată de Senat. S'a ținut Sămbăta trecontă o mare întrunire publică, conchiemată de studenții în medicină și farmacie, în care s'a luat o moțiune de cuprinsul, că studenții în medicină și farmacie declară grevă până când nu se va retrage acea lege.

Duminecă a fost a doua mare întrunire, la care au luat parte studenții dela toate facultățile. În moțiunea luată s'a hotărât, a se purta o luptă energetică contra legii de recrutare și s'a ales, ca prima măsură, suspendarea cursurilor până ce studenții vor fi satisfăcuți.

Dela întrunire studenții au mers manifestând până la locuința ministrului de instrucțiune publică. O delegațiune a lor a fost primită de cătră d-l ministru Haret, care a desaprobat greva studenților, dăr a promis, că va lua în apărare cauza lor în cameră.

Lună, după cum s'a fost decis, studenții s'au adunat la universitate și în număr de vre-o 1500 au plecat în corpore la cameră cu scop de a înmăna biuroului ei un memoriu, în care studenții espun plângerile lor în contra amintitei legi. Ajungând pe dealul Metropoliei, studenții au f'ot împede ați de poliție și de soldați de-a intra în curte. Numai unei delegații a lor i-s'a dat voie să intre în cameră și să predea biuroului memoriul studenților.

S'era studenții s'au întrunit la universitate și rectorul, d-l Demetrescu Iași, li-a făcut declarații liniștitoare, că legea nu va trece prin cameră, și a apelat la ei, ca să facă să înceteze greva și să începă cursurile. În urma acesta studenții au decis să reîncepă imediat cursurile. Tot această decisiune au luat-o și studenții din Iași, cari asemenea s'au fost pus în grevă tot din motivul arătat.

Interesant este, că în contra-dicere cu declarațiunile, ce se afirmă, că s'au dat studenților de cătră rectorul universității, care se fi dice, că guvernul nu dorește legea recrutării și că ea a fost adusă numai din inițiativa parlamentară, ministrul-președinte Sturdza a declarat în cameră, că proiectul de lege privitor la recrutare a fost discutat și aprobat în consiliu de miniștri și că este deci un proiect al guvernului, față cu care toți miniștrii sunt solidari.

Idei fundamentale în economia politică.

De Ioan Socaciu.

III.

(Urmare.)

Școala socialistă Comunism și colectivism.

Acastă scôla stă pe un punct de vedere opus scôlei precedente. Socialismul susține, că omul, ca individ, nu dela natură e așa cum este: adecă bun, său rău, moral său păcătos, deși capabil să devină una său alta, ci atât în privința fisică, cât și psihică și morală este un product al însușirilor moștenite și al împrejurărilor externe, în care trăește, cu deosebire al relațiunilor economice sociale, care va să dice: individul depinde de societate, societatea îl face să fiă așa, cum este. Nu e adev'erat — dice socialistii, — că ar exista o armonie naturală între interesele proprii ale diferiților indiviđi, căci cei tari asupresc și subjugă pe cei slabi, și ordinea socială de ađi este rezultatul unei serii lungi de fapte injuste și de spolațiune, consacrate prin legi făcute numai în favorul unora, în favorul claselor dominante. Ordinea socială de ađi — dice ei — basată pe libertatea individuală, proprietatea privată și pe sistemul liberei concurențe economice, e cauza, că individul, ca membru al acestei societăți, v'eneză numai după interesul său particular și e condus în tote acțiunile sale economice numai de motive egoistice; ér sentimentele mai nobile, etice, altruistice, parte sunt cu des'ev'ersire timpite, parte sunt înecate în atmosfera generală a societății corupte de ađi. Pentru-ca lucrurile să m'ergă mai bine, ca ômenii să fiă mai buni, cu alte vederi, dorințe și nișuințe, ca să fiă conduși în acțiunile lor din motive etice și mai altruistice: e de lipsă — dice ei — o reformare fundamentală a societății de astăđi.

Pe când scôla liberală pune individul înainte și pretinde, ca ordinea socială să fiă lăsată de sine, ca să se formeze liber de firea și inclinațiunile naturale ale indiviđilor, fără ca statul să se amestece: pun socialistii înainte societatea, colectivitatea și condițiunile de viață ale acesteia, cari sunt tot-deodată ale individului, ca membru al ei, și pretind, ca marginile pentru sfera de libertate a individului și a proprietății lui să fiă determinate prin condițiunile de viață ale colectivității și interesul privat să fiă subordinat interesului colectiv.

Pe acest punct de vedere stau toți socialistii, nu numai aceia, cari au apărut în urma scôlei liberale, ca critici ai acesteia, ci și cei de mai înainte, cari au scris mai ales romane de stat (Plato și Tomas Morus). În ceea-ce privesce însă valorea științifică și proiectele de reformare ale lor, diferiții socialisti se pot deosebi în două categorii principale. La o categoriă aparțin aceia, cari pretind o reformă de tot radicală și fantastică, pe basa unor principii de drept statorite apriori. Această categoriă de socialisti, numiți comuniști, „idealisti“, adese-ori „utopiști“ și „romantieri“, a cădut în discredit, căci au puțină însemnătate din punct de vedere al științei. Intre ei putem aminti, afară de Plato și Tomas Morus, pe Enfantin, Fourier, Owen, etc.).

(Va urma.)

NECROLOG. D-nul Andreiu Todoran, cunoscutul editor român și proprietar de tipografă în Gherla, a îndurat o grea lovitură a sorții prin pierderea prea timpuriă a iubitei sale soții Maria Todoran născ. Ciomor, care după lungi suferințe a răposat în 20 Martie n. c. în anul al 35-lea al etății și al 18-lea al căsătoriei. Pe răposata o deplânge întristatul soț cu fiu și fiu: Maria, Andreiu, Nicolae, Iosif și Alexandru; v'ed. Iuliana Ciomor n. Mateiu ca mamă; Rosalia și Ioan Ciomor ca frați. — Dumneșeu s'o odihnescă în pace și să mângăie pe întristatul soț!

1) O dare de semă mai detaiată despre fiăcare dintre acești scriitori își are locul în istoria literaturii economice.

Mulțămită publică.

Hațeg, 1899.

(Urmare).

Pe l. Nr. 638. (colect. d-l Marcu Pas-
cutiu protop. Șiriei), dela d-l Georgiu Se-
lăgian 1 fl., Elena Farcaș 1 fl., Minerva
Selăgian 50 cr., Vas. Anca în Crestaminis
2 fl., Cornelia Buzila n. Anca 1 fl., Emil
Perényi în Gașa 1 fl. 50 cr., Laura Peré-
nyi 1 fl. 50 cr., Maria Laura Perényi 1 fl.,
familia Hurbic în Berzova 50 cr., Teofil
Vălean în Giulița 50 cr., Maria Vălean n.
Crețu 50 cr., v. Teresia Vălean n. Șin-
cai 50 cr., Cor. Vălean 25 cr., Alesandrina
Vălean 25 cr., Vas. Bistran în Șiria 1 fl.,
Ilea Gozman 35 cr., familia Pascuț în Și-
ria 2 fl. Suma 15 fl. 35 cr.

Pe l. Nr. 785 (col. d-l Dionisiu Do-
brean par. în Sfta-Marie Orlea), dela d-sa
1 fl., biserica 1 fl., G. Istvan 1 fl. și dela
credincioși 3 fl. 87 cr. Suma 6 fl. 87 cr.

Pe l. Nr. 83 (col. d-l Nic. Munteanu
oficial în Hunedóra), dela d-sa 2 fl., Ales.
Dima jun. 1 fl., Const. Dima 50 cr., Nic.
Beldin 50 cr. Suma 4 fl.

Pe l. Nr. 153. Prin on. d. Nicolae P.
Paribă paroch în Păucinesc, dela d-sa 1 fl.
Iuliana Țarină 50 cr., St. Țarină inv. 50
cr., dela alți credincioși de-acolo 1 fl. 50
cr. Suma 3 fl. 50 cr.

Pe l. Nr. 297. Prin d-l Aurel C. Dom-
sa prof. în Blășiț, dela d-sa 1 fl., Dr. V.
Hossu 1 fl., Al. Viciu prof. 50 cr., A. n.
Solomon 1 fl., N. N. 50 cr. Suma 4 fl.

Pe l. Nr. 582 și 583 (col. d-l Deme-
triu Cuteană protop. în Săcădate), dela d-
sa 1 fl., I Tat preot 50 cr., Nic. Barsean
par. 50 cr., I. Popitiu par. 50 cr., D. Aron
par. 50 cr., I. Șara paroch 50 cr. Suma 3
fl. 50 cr.

Pe l. Nr. 269 (col. d-l Dr. Liviu Micșa
cand. de adv. în Dej), dela d-sa 1 fl., E.
Micșa 50 cr., Dr. P. Micșa 50 cr., I. Sian
50 cr., Iul. Morariu 50 cr., A. Munteanu
50 cr., Dr. G. Buzură 50 cr., Al. Tohăți
50 cr., Dr. S. Holländer 50 cr., Gradeszk
E. 50 cr., Dr. Barbu 50 cr., Dr. T. Mihail
adv. 1 fl., v. d. Micșa 50 cr. Suma 7 fl.
50 cr.

Pe l. Nr. 218. Prin d-l George Șuș-
man inv. în Subcetate, dela Dr. St. Mo-
sariu 50 cr., Al. Pop 30 cr., Em. Pop 50
cr., Dr. G. Ilea 50 cr., Dr. Isacu 1 fl., Al.
Morariu 30 cr., Al. Nemeș 50 cr., și Sigis.
Toma 20 cr. toți din Cluj. Suma 3 fl. 80 cr.

Pe l. Nr. 633 (col. P. On. D. Petru
Mihuța, protopop. Oradei mari), dela d-nii
Cav. Pop-Dan par. în St. Andrei 2 fl., Sa-
muel Bota par. în Ghiriș 1 fl., A. Popovici
paroch în Nogiorid 1 fl., G. Șfarlea par. în
Ceheiu 1 fl., I. Gențiu par. în Haieș 1 fl.,
V. Plastin par. în Betfa 1 fl., Ant. Tritea
par. în Cordău 1 fl., P. Erdélyi par. în Si-
tutelec 1 fl., G. Pap par. în Șauieu 1 fl.,
Victor Szeremi par. în Sântăni-mare 1 fl.,
Gabr. T. Bărdossy par. în Bedeu 1 fl. 20
cr., P. Mihuțiu protopop în Oradea- mare
1 fl. 80 cr. Suma 14 fl.

Pe l. Nr. 85 dela d-l Dr. Zosim Chir-
top adv. în Cămpeni 1 fl.

Pe l. Nr. 376 (col. d-l Augustin Paul
prof. în Bérlad), dela d-l Lazar Bistrițanu
farmacist în Bérlad 10 lei, Dr. Augustin
Tiescu medic. vet. în Tălcuș 5 lei, Ales.
Pop prof. 4 lei, Frederic Bozoda cofetar
4 lei, Arion Iacobeanu prof. 2 lei, George
Bodan director de poliție 2 lei, Toma Slăv-

cescu prof. 2 lei, St. Dobrescu prof. 2 lei,
dela Bărnova 2 lei, P. I. Spiridonescu în
Hălărești 1 lei, G. V. Munteanu tipog. 1
lei, sublocot. N. Dimitru 1 lei, sublocot.
Dimitru Borș 1 lei, G. P. Butunoiu com.
de gardiști 1 lei, V. Ciassu prof. 1 lei,
Teod. Vântu secret. de liceu 1 lei, I. Chi-
riceanu prof. 1 lei, Aug. Paul prof. 10 lei,
toți din Bérlad. Suma 51 lei, din care sub-
trăgându-se speșele postale de 2 lei, restul
de 49 lei ni s'a trimis prin d-l colectant
22 fl. 08 cr.

Pe l. Nr. 273. Prin d-nul Ioan Micșa
inv. în Ștei, dela I. Micșa 1 fl., S. Dreg-
nescu 50 cr., P. Bogdan 40 cr., I. Vasio-
niu 40 cr., Marianne Schiebel 50 cr., Rusz
Albert 50 cr., Axente Micșa 50 cr., toți din
Ștei; apoi D. Paucinar 20 cr., P. Paveloni
50 cr., F. Barboni 50 cr. din Poieni. Su-
ma 5 fl.

Pe l. Nr. 686. Prin d-l I. Roman pro-
topopul Oșului, dela I. Savanyu preot în
Tirșolt 1 fl., I. Ciobalyi par. în Camarza-
na 1 fl., I. Roman protop. în Vamă 50 cr.
Suma 2 fl. 50 cr.

(Va urma.)

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 22 Martie 1899.

Renta ung. de aur 4%	119.80
Renta de corone ung. 4%	97.70
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	121.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.20
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.40
Bonuri rural. ngare 4%	96.25
Bonuri rurale croate-slavone	97.—
Impr. ung. cu premii	163.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	140.—
Renta de argint austr.	100.95
Renta de hârtie austr.	100.85
Renta de aur austr.	120.10
Losuri din 1860.	139.25
Acții de-ale Băncei austro-ungară	917.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	396.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	367.75
Napoleondori	9.56
Mărci imperiale germane	59.02 1/2
London vista	120.50
Paris vista	47.77 1/2
Rente de corone austr. 4%	100.75
Note italiene	44.30

Cursul pieței Brașov.

Din 23 Martie 1899.

Bancnota rom. Camp.	9.47	Vând.	9.49
Argint roman. Camp.	9.43	Vând.	9.46
Napoleondori. Camp.	9.52	Vând.	9.55
Galbeni	5.60	Vând.	5.65
Ruble Rusesci	127.—	Vând.	128.—
Mărci germane	58.50	Vând.	—
Lire turcesci	10.70	Vând.	—
Seris. fone. Albina 5%	101.—	Vând.	102.—

Gazeta Transilvaniei
cu numărul à 5 cr. se vînde
la Țărăria Nic. I. Ciureu și
la Eremias Nepoții.

„UNIREA“

asociațiune de credit și de economii în VAD.

CONVOACARE.

Onorați membrii ai asociațiunii de credit și economii „UNIREA“
din Vad, în sensul §-lui 54 din statute, se invită la a

IV. adunare generală ordinară,

care se va ține în 2 Aprilie a. c. la 10 ore a. m. în localul închiriat
al asociațiunii.

O B I E C T E L E:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere și pre-
sentarea Bilanțului al IV-lea (pro 1898).
2. Distribuirea profitului curat realizat pre anul 1898.
3. Votarea absoluturii direcțiunii și comitetului de supraveg.
4. Modificarea statutelor.
5. Alegerea comitetului de supraveghiere pe un an.

Domnii membri, cari voesc a participa la adunare în persoană sau
prin plenipotențiați, sunt rugați a depune libelele de cote și eventual
plenipotențiile la cassa asociațiunii, cel puțin cu 3 zile înainte.

Vad, în 15 Martie 1899.

George Urs m. p.
director executiv.

Contul bilanțului

A C T I V E		fl.	cr.	P A S I V E		fl.	cr.
Cassa în număr	345	51	Capital	6333	21		
Camcii escomptate	42741	67	Fondul de rezervă	1002	45		
Imprumut pe obligațiuni cu cavenți	8117	34	Interese trans anticipate	974	—		
Spese de fondare după amortis. de	113.06		Depuneri spre fructificare	40710	59		
Mobiliar după amortis. de	13.06	100	Diverse	1009	78		
	13.38	120	Profit curat	1394	90		
		51424	93		51424	93	

Contul Profitului și Perderilor cu 31 Decemvre 1898.

D E B I T		fl.	cr.	C R E D I T		fl.	cr.
Interese:				Profit transpus din anul 1897	10	—	
Pentra depuneri spre fruct.	1772	25	Interese: dela cambii es- comptate	327	9.71		
Spese:			dela imprumuturi pe obligațiuni	811.13	4090	84	
Salare, porto, imprimate, diverse	392.62	432	Tacse de înscriere	81	—		
Marce de prezentă	40.—						
Contribuțiune:							
directă	233.03						
10% după interese, depu- neri spre fructific	84.10	317					
Remunerațiuni	165	50					
Provisiuni	37	30					
Chirie	35	50					
Amortisare:							
10% din mobiliar	13.38						
spese de fondare	13.06	26					
Profit curat trans. din anul 1897	10	—					
" " 1898	1384	90					
	4181	84			4181	84	

Vad, în 31 Decemvre 1898.

George Urs m. p., Irodion Boeriu m. p., Iuon Șandru m. p., Iosif Pășdrariu m. p.
dir. executiv Iosif St. Strimbu m. p., Iacob Boeriu m. p., George Cosma m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile pre-
sente și confrontându-le cu registrele principale și auxiliare a-le asociați-
unii ținute în bună regulă ie-am aflat în consonanță cu aceleași și esacte.

Vad, în 28 Ianuarie 1899.

Tămaș Pop m. p., Iuon Dejenar m. p., Achim Bursan m. p.,
Georga Boeriu m. p., Ioachim Boeriu m. p.

Conform originalului să adeverește

Vad, în 1 Februarie 1899.

George Urs m. p.
director executiv.

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât făcarea cută este provădută cu marca de
apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greu-
tăților celor mai cerbiciose la stomach și pântee, în contra cărcelilor și acreei la sto-
mach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorrhoidelor și
a celor mai diferite boțe femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce
cresce mereu de mai multe decenii încõe. — Prețul unei cutii originale sigilate 1 fl. v. a.
Falsificațiune se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu
plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este forte bine cunoscută ca un remediu popular cu de-
osebire prin tras (frotat) alina durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de răcălă.
Prețul unei sticlie-originale plumbate 90 cr.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cul-
tivarea rațională a pielii, cu deosebi-e pentru copii i adulți. Prețul unei bucăți 20 cr.
Cinci bucăți 90 cr. Fie-care bucăte de săpun pentru copii este provădută cu marca de
apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9.

Comande din provinciă se efectuează ginlic prin rambursă postală.

La deposite să se cêră anmrit pr.paratele provădute cu iscălitura și marca
de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Franz Kellemen și
engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.

Anunțuri

(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrisei
administratiunii. în casu pu-

blicării unui anunțu mai mult
de odată se face scādēmēt,
care cresce cu cât publicarea
se face mai de multe-ori.

Admin.istr. „Gazetei Trans.“